

DET KONGELIGE KULTURDEPARTEMENT

Opplysningsvesenets fond
Postboks 535 Sentrum
0105 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/175-1

17. januar 2018

Opplysningsvesenets fond - tildelingsbrev 2018

Tildelingsbrevet supplerer de generelle retningslinjene som gjelder for forvaltningen av Opplysningsvesenets fond. Foruten Grunnloven § 116 viser vi til lov 7. juni 1996 nr. 33 Om Opplysningsvesenets fond, vedtekter fastsatt ved kgl. res. 15. desember 2000 med senere endringer og hovedinstruksen for forvaltningen av fondet.

Tildelingsbrevet er disponert i fire deler:

- Del I Opplysningsvesenets fond
- Del II Forvaltningsorganet for fondet
- Del III Fellesføringer og rapporteringskrav
- Del IV Årsregnskap og årsrapport

DEL I OPPLYSNINGSVESENETS FOND

1. Fondets formål og styrets ansvar

Fondets verdier og avkastning skal komme Den norske kirke til gode. Dette er fondets formål og skal være retningsgivende for alle strategiske og forretningsmessige vurderinger som styret gjør ved forvaltningen. Det er et mål at de av fondets eiendommer som har størst kirke- og kulturhistorisk verdi skal bevares for framtiden. Etter departementets syn bør antallet være begrenset.

Vi minner om hovedinstruksen § 2-1 der det heter:

”Styret skal påse at det foreligger en enhetlig og gjennomgående styringsstruktur som sikrer at fondets formål og de forutsetninger som ellers gjelder for fondets forvaltning, blir ivaretatt for alle deler av fondets virksomhet. Styringsstrukturen skal bl.a. innrettes slik at den sikrer en tilfredsstillende internkontroll, en helhetlig og systematisk risikostyring og tilfredsstillende

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for tro,
livssyn og kulturvern

Saksbehandler
Ellen Ur
22 24 75 81

styring og kontroll med virksomheten, inklusive datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper.”

Vi minner også om styrets generelle informasjons- og foreleggelsesplikt etter hovedinstruksen § 2-3, jf. også vedtektene § 3 der det heter:

”Styret plikter å varsle departementet om forhold som anses av ekstraordinær karakter (f. eks. ekstraordinære tap, større rettstvister og lignende) og saker av prinsipiell og overordnet betydning.”

Langsiktige mål

Fondets ytelser til Den norske kirke var i 2016 på om lag 115 mill. kroner og 135 mill. kroner i 2017. Det er et mål at fondets ytelser til Den norske kirke skal økes i årene framover.

Fondets frie egenkapital, plassert i disposisjonsfondet, var på om lag 100 mill. kroner ved inngangen til 2018. Disposisjonsfondet disponeres av departementet og er i første rekke en reserve for å møte år med lavere avkastning eller høyere utgifter enn budsjettert. Departementet ser det som et mål å øke den frie egenkapitalen.

Om de nevnte målene kan oppfylles, beror bl.a. på årlig direkteavkastning sammenholdt med årlige forvaltningskostnader og driftsutgifter til fondets eiendommer. Det ligger til styret å foreta de nødvendige avveiningene innenfor rammen av lovgivningen og instruksverket.

Fondets pålagte ytelser til Den norske kirke i 2018

Departementet har for 2018 fastsatt følgende krav om økonomiske ytelser fra fondet til Den norske kirke:

- finansielt tilskudd på 25,5 mill. kroner til felleskirkelige tiltak
- finansielt tilskudd til kommunale presteboliger etter regler gitt ved kgl. res. 1. juni 2007, jf. kirkeloven § 33
- finansielt tilskudd til ikt-tjenester i kirken
- subsidierte lån til kirkelige formål, jf. hovedinstruksen § 3-2

Med bakgrunn i fondets formål, ser departementet ytelsene til Den norske kirke som en del av fondets ordinære utgifter.

2. Prop. 1 S (2017–2018) og Innst. 14 S (2017–2018)

I Prop. 1 S (2017–2018) *Kulturdepartementet* er det gitt en kort presentasjon av fondets økonomiske utvikling og resultat i 2016, jf. omtalen av Opplysningsvesenets fond under kategori 08.40 *Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn*, side 114 flg, hvor departementet bl.a. har orientert om sentrale utfordringer og prioriteringer.

Eierskapsspørsmålet er omtalt og det vises til at departementet vil komme tilbake til saken i en egen stortingsmelding om Opplysningsvesenets fond.

I Innst. 14 S (2017–2018) hadde Familie- og kulturkomiteen ingen merknader vedrørende Opplysningsvesenets fond.

3. Mål og avkastningskrav

I hovedinstruksen for fondet, sist revidert 13. mai 2013, er det fastsatt mål og utfyllende bestemmelser om eiendomsforvaltningen og finansforvaltningen. Hovedinstruksens mål og bestemmelser gjentas ikke her, men vi viser til instruksen, jf. § 3-1 Eiendomsforvaltningen og § 3-2 Finansforvaltningen. Vi viser ellers til følgende:

Eiendomsforvaltningen, unntatt kommersielle forretningsområder

Ikke alle forretningsområdene innen eiendomsforvaltningen er kommersielle. Oppnådde resultater innen presteboligforvaltningen, kulturminneforvaltningen og deler av landbruksforvaltningen kan ikke utelukkende måles ved økonomiske resultatindikatorer. Slike forretningsområder må resultatvurderes etter flere kriterier enn økonomiske nøkkeltall, så som kvalitetskriterier, bruker- eller kundetilfredshet, miljøstandarder m.m.

Fondet skal definere og konkretisere de målene og resultatindikatorerne som best kan belyse resultatene som er oppnådd innen de ulike forretningsområdene. Fondet skal i denne forbindelse ha foretatt en hensiktsmessig inndeling i forretningsområder og en hensiktsmessig operasjonalisering av mål, jf. hovedinstruksen § 2-3. Oppnådde resultater skal inngå i årsrapporteringen til departementet.

Finansforvaltningen og andre kommersielle forretningsområder

For kommersielle forretningsområder som omfattes av § 3-4 i hovedinstruksen, fastsatte departementet i 2013 et avkastningsmål på tre prosentpoeng over risikofri rente (NIBOR 3 mnd. + 3 pst.). Dette målet står fast inntil videre, men prinsippene for avkastningsmålet kan bli vurdert på nytt i lys av utviklingen i rentenivået og fondets porteføljesammensetning. Den samlede risikoen for de kommersielle områdene skal uansett ikke overstige et moderat risikonivå. Hvilke forretningsområder som skal regnes inn under § 3-4 og hvilke avkastningskrav som skal gjelde for de enkelte forretningsområdene, bestemmes av styret. Avkastningskrav og oppnådde resultater innen forretningsområdene skal inngå i årsrapporteringen til departementet.

Innsatsen innen eiendomsutvikling og småkraft, eiendomssalg og alternativ utnyttelse av arealer må til enhver tid vurderes i lys av fondets økonomiske situasjon, fondets risikobærende evne og hvilket avkastningspotensial en aktiv eiendomsutvikling kan gi på kort og lengre sikt. Ikke minst fondets satsing innen eiendomsutvikling og småkraft, som krever betydelige investeringer, skal være underlagt nøye analyser av bl.a. lønnsomhet og risiko, jf. hovedinstruksen § 3-4, jf. også § 2-4.

4. Risiko- og balansestyring

Fra tidligere har departementet pekt på behovet for et helhetlig system for risikostyring. Vi legger til grunn at fondets aktiviteter er omfattet av slikt system, og at dette følges opp på en forsvarlig måte.

5. Prestebolig- og prestegårdsforvaltningen

Presteboligene og prestenes tjenesteboliger

Fra fondets opprinnelse har fondet hatt som hovedoppgave å holde bolig for prester. Boplikten for prester opphørte 1. september 2015 og som følge av det er omfanget av fondets ansvar endret. Vi viser til Rundskriv V-10B/2015 datert 29. juni 2015 fra Kulturdepartementet, om ny tjenesteboligordning for prester i rekrutteringssvake områder.

Departementet går ut fra at Ovf legger til rette for god kommunikasjon og tett samarbeid med bispedømmene om praktiseringen av tjenesteboligordningen i rekrutteringssvake områder. Det er et mål at presteboliger med særlig kulturhistorisk verdi skal beholdes og fortrinnsvis benyttes som prestebolig. Presteboliger som ikke inngår i boligordningen og som ikke har en helt særskilt kulturminneverdi, bør vurderes solgt.

Prestegårdene

Proessen med salg av prestegårder (forpaktningsbruk) ble avsluttet for en tid tilbake. Utvalgte forpaktningsbruk ble av departementet besluttet beholdt i fondets eie, bl.a. med bakgrunn i de kirke- og kulturhistoriske verdiene som prestegårdene representerer. Dersom nye vurderinger tilsier at salg av flere forpaktningsbruk er aktuelt, ber departementet om å bli underrettet.

6. Kommunikasjon og omdømme

Fondet har eiendommer fordelt i de fleste av landets kommuner og i alle fylker. Fondet har i sitt daglige arbeid kontakt med kirkelige instanser, kommuner, forpaktere, tomtefestere, prester og andre. Kommunikasjonen med disse bør være åpen og tillitvekkende.

7. Felles ikt-tjenester i kirken

Kirkerådet, bispedømmerådene og Nidaros domkirkes restaureringsarbeider har fra 2014 fått levert ikt-tjenester fra Kirkepartner IKT AS. Fra 2018 er fondets eierskap i dette selskapet overført til Den norske kirke. Fondet er fortsatt långiver i selskapet. Departementet ser det som viktig at felles ikt-løsninger tas i bruk i stadig flere av kirkens organisasjonsheter. Vi ber fondet bidra til dette innenfor de rammer og retningslinjer som gjelder for fondets forvaltning.

8. Riksrevisjonens Dokument 1 om 2016-regnskapet. Internkontroll og dokumentasjon

Det er ingen merknader som gjelder Opplysningsvesenets fond i Riksrevisjonens Dokument 1 (2017–2018) for regnskapsåret 2016.

Departementet vil understreke styrets ansvar for at fondet har en forsvarlig internkontroll. Det er ikke tilstrekkelig at det foreligger gode skriftlige rutiner og retningslinjer for internkontrollen, disse skal praktiseres og praksis skal dokumenteres.

Del II FORVALTNINGSORGANET FOR FONDET

9. Forvaltningsorganets budsjett 2018

I henhold til vedtektene § 3 er det styret som bestemmer forvaltningsorganets driftsbudsjett med bakgrunn i den budsjettammen som departementet har fastsatt.

Forutsetningene for forvaltningsorganets budsjettamme

Fondets styre har for 2018 foreslått en netto budsjettamme på 85,1 mill. kroner for forvaltningsorganet. Til sammenlikning ble rammen satt til 84 mill. kroner for 2017, jf. departementets tildelingsbrev 8. februar 2017. Det er opplyst at økningen i 2018 for en stor del er overføring av ansatte til Forvaltningsorganet som følge av avvikling av Clemens Skog AS og økning med 0,5 årsverk som følge av konserninterne omdisponeringer.

Ved departementets fastsettelse av utgiftsrammen i 2014, som baserte seg på at fondet gjennomførte en planlagt omstilling, forutsatte departementet at fondets forvaltningskostnader senest i 2017 skulle være på omtrent samme nivå eller lavere enn før omstillingen tok til i 2014. Fondets beregninger har senere vist at forventet gevinst ble oppnådd, målt i forhold til omfanget av tjenestekjøp i 2013 (inflasjonsjustert). Departementet forutsetter at disse nivåene opprettholdes som et minimum.

Forvaltningsorganets budsjettamme for 2018

Ved fastsettelsen av Ovf's budsjett for 2018 har styret lagt til grunn en budsjettamme for forvaltningsorganet på 85,1 mill. kroner. Departementet mener at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform også må gjelde for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond. Forvaltningsorganets netto budsjettamme settes derfor til **84,6 mill. kroner for 2018.**

Vi ber om at fondet per 1. juni 2018 presenterer en oppdatert årsprognose for fondets inntekter, utgifter og årsresultat.

Det er ikke adgang til å bruke av disposisjonsfondet i 2018.

DEL III RAPPORTERINGSKRAV OG FELLESFØRING

For 2018 gjelder særlige rapporteringskrav og fellesføring for statlige virksomheter.

10. Styring og kontroll av virksomheten

Det skal i årsrapporten gis en kort omtale av hovedelementene i virksomhetens opplegg for intern styring og kontroll, inkludert en vurdering av egnethet i forhold til måloppnåelse på kort og lang sikt.

I de enkelte års tildelingsbrev innarbeides det såkalte fellesføringer. Dette gjelder saker eller områder som regjeringen har bestemt at virksomhetene skal ha spesiell oppmerksomhet på og som virksomhetene også skal rapportere på i årsrapporten. I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-8/2017 gjelder følgende *fellesføring for 2018*:

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Ovf skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Ovf skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

For nærmere omtale viser vi til vedlagte rundskriv.

Digitalisering

Arbeidet med digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) skal videreføres i 2018. I årsrapporten skal Ovf gjøre rede for effektiviseringstiltak som er satt i gang eller planlagt. Det skal fremgå at tiltak som inneholder digitalisering er særlig vurdert. Virksomheten skal også vurdere nytten av en sourcingstrategi. Det skal også i årsrapporten for 2018 gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinster av tiltak kan hentes ut og omdisponeres til prioriterte områder.

Personvern

Ny personvernlovgivning gjelder fra 25. mai 2018. Virksomheten må i god tid ha gjennomført nødvendige tilpasninger i systemer og i organisasjonen. Departementet vil komme nærmere tilbake til endringene i eget brev. Det vises for øvrig til veileder på [Datatilsynets nettsider](#).

Samfunnssikkerhet og beredskap

Departementet legger til grunn at virksomhetens ledelse har et systematisk og målrettet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og at dette er integrert i virksomhetens planverk og styringssystemer. Dokumentasjon av virksomhetens risikovurderinger på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet skal foreligge som eget vedlegg og skal ikke inntas i årsrapporten. Risikovurderingen skal danne grunnlag for virksomhetens beredskapsplanverk, herunder plan for kriseorganisering, varslingsrutiner og krisekommunikasjon. Virksomheten skal jevnlig øve på ulike scenarioer, slik at erfaringer og læringspunkter kan innarbeides i organisasjonen og i planverket. Hver enkelt virksomhet må dimensjonere sine planer, øvelser, kapasiteter og kompetanse, opp mot samfunnsoppdrag, ansvar og rolle i krisesituasjon.

Informasjonssikkerhet

Offentlige virksomheter skal ha en internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standarder for styringssystem for informasjonssikkerhet jf. [eForvaltningsforskriften §15](#).

Personalpolitikk

Departementet forutsetter at Ovf til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Ovf skal sikre og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø og forebygge og redusere sykefravær, herunder hindre trakassering og annen utilbørlig oppførsel, i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Virksomheten skal ha rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold, i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2 A-3. Ovf skal stille samme krav til sine datterselskaper.

Ny likestillings- og diskrimineringslov

Etter den nye [likestillings- og diskrimineringsloven](#) har alle offentlige virksomheter en aktivitetsplikt som følger av lovens § 26.

Videre har alle offentlige virksomheter fortsatt en redegjøringsplikt som er nærmere omtalt i vedlegg 2 – Årsrapport for 2018.

DEL IV ÅRSREGNSKAP OG ÅRSRAPPORT

11. Årsregnskapet

Fondets årsrapport og -regnskap skal sendes elektronisk til:

postmottak@kud.dep.no

Årsrapporten og -regnskapet skal også sendes Riksrevisjonen i elektronisk form.

Årsrapporten og -regnskapet for Opplysningsvesenets fond avgis av styret. Frist for oversendelse til Riksrevisjonen er satt til 1. mai påfølgende år. Departementet skal på forhånd ha truffet bestemmelse om disponering av overskuddet, eventuelt inndekning av underskudd. Tidspunktet for styrets fastsettelse av regnskapet må ta hensyn til dette.

12. Årsrapport og annen rapportering

Når det gjelder utformingen av årsrapporten for Ovf viser vi til regnskapslovens bestemmelser. I årsrapporten skal det redegjøres for resultatene for de enkelte forretningsområdene. I vedlegg 2 til dette brevet inngår tema som også er relevante for Ovf ved utarbeidelse av årsrapport for 2018.

For regnskap og årsrapportering for forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond, viser vi til Finansdepartementets rundskriv *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap* (rundskriv R-115 av 24. november 2016).

Det skal på vanlig måte gis en rapportering om regnskapsmessig status for forvaltningsorganet og Opplysningsvesenets fond pr. 31. august 2018, med prognose for resten av året. Frist for denne regnskapsrapporteringen til departementet er 15. september 2018.

13. Styringssamtaler 2018

Det avholdes minst to møter i året mellom departementet og fondets ledelse, der styreleder og direktør forventes å delta. Første møte er i departementets lokaler tirsdag 12. juni og andre møte er i fondets lokaler fredag 14. desember.

14. Publisering av tildelingsbrev og årsrapport

Tildelingsbrevet vil bli publisert på regjeringen.no. Vi ber fondet publisere tildelingsbrevet på sine nettsider når brevet er mottatt. Fondets årsrapport vil bli publisert på regjeringen.no så snart rapporten foreligger.

Med hilsen

Ingrid Vad Nilsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellen Ur
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kirkerådet
Riksrevisjonen